

Kian (13) heeft een aantal chronische aandoeningen. Dankzij aanpassingen kan hij toch naar een reguliere school.

Onderwijs reportage

Het Vathorst College in Amersfoort doet er alles aan om te zorgen dat scholieren niet uitvallen. Zo heeft de chronisch vermoeide Kian een bed in de school. Olivia, die niet-aangeboren hersenletsel heeft, begint later en gaat eerder weg.

Kian kan met een bed op school

tekst **Eline van Suchtelen**
foto's **Joris van Gennip**

Wie niet weet dat er voor Kian een speciale regeling op school is, zou hem nooit herkennen tussen zijn klasgenoten. Kian is een tweede-klasser van 13 jaar oud. Bordeaux-rodé sweater aan, korte broek eronder (want hij heeft het nooit koud).

Om zijn nek hangt een koptelefoon. Hij tuurt naar het scherm van zijn laptop tijdens de les Nederlands op het Vathorst College in Amersfoort.

Vanochtend heeft Kian muziek gemist. Hij was er te moe voor, kwam iets later naar school en besloot dat hij vandaag beter naar aardrijkskunde kon gaan. Dat mag allemaal.

Kian lijdt aan een aantal chronische aandoeningen, waardoor hij snel vermoeid raakt. "Ik moet minstens twee keer per dag rusten, an-

ders word ik heel ziek. Dan lig ik dagenlang met hoge koorts op bed", vertelt hij na de les.

Kian was anderhalf jaar een thuiszitter. Hij was te ziek om naar school te gaan of om op een andere manier onderwijs te volgen, tot hij op het Vathorst College een nieuwe start kon maken. Het was niet makkelijk om een school te vinden die met hem meedacht. "Ik werd in groep zeven ziek", vertelt hij. "Toen ik op zoek ging naar een middelbare school, werd ik nergens aangenomen. Ik kreeg te horen dat ik te veel les had gemist, terwijl ik wel een Cito-toets heb kunnen maken. Daar kwam havo/vwo-advies uit. Ze vonden het allemaal te moeilijk, of zo."

Persoonlijke begeleider

Hij loopt de trap op naar een kamer naast de sporthal van het Vathorst College. In de ruimte staat een bed waar hij af en toe even plat kan liggen. Er is in de kamer ook een zitzak voor een andere leerling die soms rust nodig heeft. Kian heeft een persoonlijke begeleider waarmee hij afstemt welke lessen hij wel en niet kan volgen. Ze praten wekelijks en kijken dan goed naar zijn rooster.

De tweedeklasser had ook naar het speciaal onderwijs gekund. Hij is blij dat hij toch naar een reguliere middelbare school kon. "Ik moet

vaak rusten op een dag, maar voor de rest kan ik gewoon met de anderen meekomen."

Dat gevoel van normaal willen zijn en geaccepteerd worden is ook belangrijk voor zijn schoolgenoot Olivia van 16. Zij heeft aan een operatie niet-aangeboren hersenletsel overgehouden, waardoor ze niet met alles mee kan doen. Haar oude middelbare school bood wel wat ondersteuning, maar niet genoeg om mee te kunnen met het tempo van de rest. "Ik kan niet alles honderd procent doen. En ik heb moeite met sommige dingen. Traplopen naar beneden bijvoorbeeld. Geen idee waarom, maar het gaat niet", vertelt ze.

Toch volgt ze nu bijna alle vakken van vier havo. Ze doet dat wel in vier klassen tegelijk. "Ik begin later en sla alle tussenuren over, zodat ik eerder naar huis kan. Dit werkt voor mij. Zo kan ik toch een diploma halen. Ik wil graag rechten studeren om advocaat te worden."

Het Vathorst College heeft op dit moment zeven leerlingen zoals Kian en Olivia. Dat zijn kinderen met een toelaatbaarheidsverklaring voor het speciaal onderwijs. Zij krijgen intensieve begeleiding zodat ze, op hun eigen manier, toch regulier onderwijs kunnen volgen.

De school krijgt voor elk van deze zeven leerlingen jaarlijks extra geld

vanuit het samenwerkingsverband om ze ondersteuning te bieden. Naast die zeven scholieren zijn er nog 21 andere leerlingen op de school die een afwijkend traject volgen omdat ze extra aandacht nodig hebben. Zij vallen onder het ontwikkelperspectiefplan, voorheen ook wel het rugzakje genoemd.

Zware dyslexie en ADHD

Dat zijn kinderen met wie er meer aan de hand is, maar die te licht bevonden worden voor het speciaal onderwijs. Denk aan leerlingen met zware dyslexie in combinatie met ADHD, long covid of iemand met anorexia die in en uit het ziekenhuis vliegt.

De mate waarin deze scholieren onderwijs kunnen volgen, varieert sterk. De een doet bijna alles mee, de ander zit veel thuis en komt slechts af en toe naar school.

Zo is er één meisje van wie de school blij is dat ze zichzelf überhaupt af en toe laat zien. "Deze leerling heeft veel meegemaakt", zegt Wieteke van Bekhoven, docent Frans. Ze begeleidt de scholier als interne coach. "Zij heeft een pacermaker en is geadopteerd. Maar ze is ook weggegaan bij haar adoptieouders en nu wordt ze steeds van het ene tehuis naar het andere gesleept. Daarbovenop is ze ook nog transgen-

'Dit werkt voor mij, zo kan ik toch een diploma halen. Ik wil graag rechten studeren.'

Olivia (16), leerling Vathorst College

Kian in zijn slaapruijnte. Links schoolgenoot Olivia (16).

wél weer naar de les

der. Dat alles is zo complex. Van sommige kinderen zijn we al blij dat ze naar school komen, omdat dit soms de enige veilige plek is.”

De school hoopt dat iedereen uiteindelijk een diploma haalt, zodat verder studeren een optie is. Maar dat is lang niet altijd een heilig streven, zegt ondersteuningscoördinator Monique Schouten. Zo was er een leerling die maar in één vak eindexamen kon doen.

Omdat het niet is toegestaan via een middelbare school losse certificaten te halen om een staatsexamen bij elkaar te sprokkelen, heeft een examen voor één vak in juridisch opzicht weinig betekenis. Voor het zelfvertrouwen van deze scholier was het wél van groot belang. “Gaan wij dan als school zeggen: ‘Nee, dat mag niet?’ Dat doen we niet. We willen leerlingen vooral ook een oefenplaats voor een goed leven bieden, waarin zij zichzelf leren kennen, zichzelf breed ontwikkelen en zelfvertrouwen krijgen. Dan kan het halen van een examen vak net het verschil maken.”

Het meisje haalde Engels met een 8,9 en was apetrots. “We hebben een mooie schoolverklaring gemaakt met een cijferlijst waarin staat dat ze Engels heeft afgerond. Voor dit kind was dat super. Wie weet veranderen de regels en is er in

de toekomst meer mogelijk voor middelbare scholen.”

Ondersteuningscoördinator Schouten heeft er een dagtaak aan om van alles uit te zoeken voor de leerlingen die extra ondersteuning krijgen. Ze zoekt naar oplossingen tussen verschillende wetten en regeltjes en hangt regelmatig aan de lijn met de Onderwijsinspectie en het ministerie.

Veel zoeken

Aan de komst van zo’n bed voor Kian, bijvoorbeeld, gaat een heel proces vooraf. Uiteindelijk kon de moeder van Kian het zelf regelen via een voorziening van thuiszorg. Ze komt af en toe zelf naar school om het bed te verschonen. “Bij alles wat je wil doen, moet je weten of het binnen de Jeugdwet valt of dat het de Zorgverzekeringswet is, of toch onderwijs”, zegt Schouten. “Of zijn er nog andere potjes. Het is veel zoeken om te weten naar wie je toe moet om alles georganiseerd te krijgen.”

Schouten merkt dat de ouders van deze leerlingen het soms moeilijk vinden om hun kind los te laten. Zo was er een jongen die door een aandoening constant zijn schouder uit de kom heeft. De vader woont om de hoek, dus die kwam dan langs om het gewricht te fixeren.

‘Als er iets van een schoolgang is, mag een leerling geen staatsexamen doen. Dat is krom.’

ondersteuningscoördinator
Monique Schouten

Toen er een schoolreis naar Londen op de planning stond, wilde de vader mee, zodat hij die zorg ook daar kon verlenen. “We hebben daar een hele discussie over gehad. Die jongen vond het natuurlijk helemaal niet leuk als zijn pa mee zou gaan. En dat leek ons ook niet goed voor zijn ontwikkeling.”

Uiteindelijk werd er contact gezocht met een bureau voor medisch personeel. Er ging een pas afgestudeerde arts mee. “Dat is heel goed geweest voor die jongen, maar daar zat wel een kostenplaatje aan.”

De school zocht uit waar dat geld vandaan moest komen. Schouten zou willen dat het scholen wat makkelijker wordt gemaakt om passend onderwijs te bieden zoals dat op het Vathorst College gebeurt.

Deelcertificaten

Een van de grote problemen waar de school mee te maken heeft, is dat de leerlingen – anders dan in het speciaal onderwijs – geen staatsexamen mogen doen. Dat is een vorm waarbij een leerling vak voor vak certificaten haalt, die vervolgens optellen tot een diploma. Juist voor deze leerlingen zou dat een uitkomst zijn.

Nu mag de school de boel maximaal over drie jaar spreiden met maatwerk. Schouten zou willen dat dat anders was. “Je mag alleen

staatsexamen doen als de school geen enkele bemoeienis meer met het kind heeft. Dus als er ook maar iets van een schoolgang is, mag het niet. Ik vind dat krom. Het helpt leerlingen niet.”

Er is nu bijvoorbeeld een meisje dat is gezakt en nog voor drie vakken examen moet doen. De enige manier om nog een diploma op school te halen is om alles opnieuw te doen. Maar ze heeft door omstandigheden een belastbaarheid van maar twintig procent. “Hoe moet ze dat doen dan? Moeten wij als school dan zeggen: ‘Schrijf je maar uit, doe het staatsexamen en wij bemoeien ons niet meer met je? De wet- en regelgeving schiet hierin tekort.”

Kian gaat zijn examenjaar waarschijnlijk ook over meerdere jaren spreiden. Al leert hij steeds beter om te gaan met zijn aandoeningen en lukt er nu veel meer dan voorheen, dus wie weet. “Vorig jaar ging ik steeds pas om kwart voor elf naar school. Dit jaar is het al een paar keer gelukt om om negen uur te komen.”

Trouw onderzoekt in een serie verhalen over thuiszitters hoe het onderwijs beter georganiseerd kan worden voor kinderen die extra ondersteuning nodig hebben.